

Об'єкти критичної інфраструктури: як визначити?

Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення оборонних та публічних закупівель товарів, робіт і послуг в умовах воєнного стану» [від 28.02.2022 № 169](#) (далі — Постанова), яка нещодавно була змінена, зокрема, передбачає:

*«Замовники здійснюють публічні закупівлі, вартість яких становить або перевищує 50 тис. гривень, із використанням електронного каталогу та / або порядку проведення спрощених закупівель, встановленого Законом України “Про публічні закупівлі”. Придбання товарів, робіт і послуг, **вартість яких становить або перевищує 50 тис. гривень, може здійснюватися без застосування порядку проведення спрощених закупівель та / або електронного каталогу у разі, коли здійснюється закупівля товарів, робіт і послуг для забезпечення функціонування об'єктів критичної інфраструктури**».*

Виникає запитання, а що таке «об'єкти критичної інфраструктури» і якими нормативно-правовими актами здійснюється визначення та правове регулювання об'єктів критичної інфраструктури? Розбираємося далі.

Що таке «критична інфраструктура» та якими НПА регулюється

У країнах ЄС термін «критична інфраструктура» зазвичай охоплює об'єкти, системи, мережі або їх частини, порушення функціонування або руйнування яких призведе до найсерйозніших наслідків для соціальної та економічної сфери держави, негативно вплине на рівень її обороноздатності та національної безпеки.

Крім того, функціонування критичної інфраструктури **в мирний час** пов'язується з підтриманням життєво важливих функцій у суспільстві, захистом базових потреб його членів і формуванням у них відчуття безпеки і захищеності.

В Україні була також застосована вказана концепція ЄС. При цьому наразі до нормативно-правового регулювання порушеного в цій статті питання включені такі НПА:

Закон України «Про критичну інфраструктуру» [від 16.11.2021 № 1882-IX](#) (далі — Закон № 1882);

постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання об'єктів критичної інфраструктури» [від 09.10.2020 № 1109](#) (далі — Постанова № 1109);

постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Загальних вимог до кіберзахисту об'єктів критичної інфраструктури» [від 19.06.2019 № 518](#);

постанова Кабінету Міністрів України [від 09.10.2020 № 943](#) «Деякі питання об'єктів критичної інформаційної інфраструктури»;

ряд нормативно-правових актів (наприклад: наказ Адміністрації державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України [від 15.01.2021 № 23](#) «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо категоризації об'єктів критичної інфраструктури», рішення Правління Національного банку України [від 20.04.2021 № 148](#) «Про об'єкти критичної інфраструктури в банківській системі України» та інші).

Закон № 1882 визначає, що **критична інфраструктура** — це сукупність об'єктів критичної інфраструктури, а в свою чергу **об'єкти критичної інфраструктури** — це об'єкти інфраструктури, системи, їх частини та їх сукупність, які є важливими для економіки, національної безпеки та оборони, порушення функціонування яких може завдати шкоди життєво важливим національним інтересам.

Віднесення об'єктів до критичної інфраструктури здійснюється за сукупністю критеріїв, що визначають їх соціальну, політичну, економічну, екологічну значущість для забезпечення оборони країни, безпеки громадян, суспільства, держави і правопорядку.

Постанова № 1109 передбачає, що власник та / або керівник об'єкта критичної інфраструктури — це державний орган, підприємство, установа, організація будь-якої форми власності, юридична та / або фізична особа, якому / якій **на правах власності, оренди або на інших законних підставах належить об'єкт критичної інфраструктури або який / яка відповідає за його поточне функціонування.**

Постанова № 1109 визначає такий перелік секторів (підсекторів), основних послуг критичної інфраструктури:

паливно-енергетичний сектор (включаючи електроенергетику, нафтову промисловість, газову промисловість, ядерну енергетику). Уповноваженим органом, відповідальним за вказаний сектор, є Міненерго;

інформаційний сектор (включаючи інформаційні технології, телекомунікації), за які відповідає Мінцифри;

сектор системи життєзабезпечення (сфера відповідальності Мінрегіону);

харчова промисловість та агропромисловий комплекс, за які відповідає Мінекономіки;

охорона здоров'я (сфера відповідальності МОЗ та НСЗУ);

сектор ринків капіталу та організованих товарних ринків (сфера відповідальності НКЦПФР);

транспорт та пошта (відповідальний державний орган — Мінінфраструктури);

промисловість;

цивільний захист населення та територій (сфери відповідальності МВС);

фінансовий сектор, за який відповідає Мінфін.

Реєстр об'єктів критичної інфраструктури

Закон № 1882 передбачає, що в Україні має бути створений реєстр об'єктів критичної інфраструктури, тобто автоматизована система, що містить перелік найбільш важливої для життєдіяльності суспільства та держави критичної інфраструктури, щодо якої встановлюються особливі вимоги із забезпечення її безпеки та стійкості і здійснюється моніторинг їх дотримання.

Норми вищевказаного Закону та Постанови передбачають, що Реєстр формується та ведеться уповноваженим органом у сфері захисту критичної інфраструктури України **на основі пропозицій суб'єктів національної системи захисту критичної інфраструктури.**

Після включення об'єкта до Реєстру секторальні органи у сфері захисту критичної інфраструктури повідомляють про це оператора об'єкта критичної інфраструктури для забезпечення паспортизації та захисту об'єкта критичної інфраструктури відповідно до вимог цього Закону.

Інформація про об'єкти критичної інфраструктури, що міститься в Реєстрі, є відкритою, загальнодоступною та безоплатною, **крім інформації з обмеженим доступом.** Розпорядник забезпечує цілодобовий доступ до відкритої інформації Реєстру на своєму офіційному вебсайті. Проте з практичної точки зору Реєстр ще на стадії формування.

Але поки що «нефункціонування» реєстру не означає, що в Україні не ідентифіковані і не визначені об'єкти критичної інфраструктури. При цьому у будь-якому разі розібратись з тонкощами здійснення закупівель робіт у період воєнного стану допоможе **[online-навчання “Все про будівництво у воєнний час”](#)**. Дедлайн **02.08.2022**. Утім, хто пропустить навчання, матиме змогу придбати відеозапис!

Віднесення об'єктів до критичної інфраструктури

Віднесення об'єктів до критичної інфраструктури здійснюється в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України згідно з положеннями Постанови № 1109. Віднесення об'єктів до критичної інфраструктури здійснюється **за сукупністю критеріїв**, що визначають їх соціальну, політичну, економічну, екологічну значущість для забезпечення оборони країни, безпеки громадян, суспільства, держави і правопорядку, зокрема для реалізації життєво важливих функцій та надання життєво важливих послуг, свідчать про існування загроз для них, можливість виникнення кризових ситуацій через несанкціоноване втручання в їх функціонування, припинення функціонування, людський фактор чи природні лиха, тривалість робіт для усунення таких наслідків до повного відновлення штатного режиму.

Додатково положення Постанови № 1109 передбачає, що уповноважені органи складають зведені переліки всіх об'єктів критичної інфраструктури своїх секторів (підсекторів) критичної інфраструктури та надають їх уповноваженому органу з питань захисту критичної інфраструктури для формування національного переліку об'єктів критичної інфраструктури.

Окрім реєстру відомості про об'єкти критичної інфраструктури містяться у **національному переліку об'єктів критичної інфраструктури та секторальних переліках об'єктів критичної інфраструктури**. Проте **вказана інформація є інформацією з обмеженим доступом**, захист якої забезпечується відповідно до вимог законодавства у сфері захисту інформації.

Підсумовуючи, можна було б сказати, що для того, щоб ідентифікувати, чи є об'єкт об'єктом критичної інфраструктури, достатньо подивитися у відповідний національний чи секторальний перелік об'єктів критичної інфраструктури, проте і тут війна внесла свої корективи. Частина інформації щодо критичної інфраструктури стала закритою.

Так, зокрема, НКРЕКП постановою від 20.04.2022 № 384 внесла зміни до своєї постанови від 26.03.2022 № 349 «Щодо захисту інформації, яка в умовах воєнного стану може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом, у тому числі щодо об'єктів критичної інфраструктури».

Вказаною постановою НКРЕКП визначила, що під час дії воєнного стану в Україні та до останнього дня місяця, наступного за місяцем припинення або скасування воєнного стану, на вебсайтах ліцензіатів повинен бути закритий доступ також до інформації щодо:

обсягів видобутку, споживання, зберігання, відвантаження ресурсів, у тому числі вугілля та вуглеводнів;

даних логістики енергоресурсів із зазначенням маршрутів, місць тимчасового та постійного зберігання;

планів переміщення матеріально-технічних цінностей;

персональних даних працівників енергетичного сектору із зазначенням місця роботи та посади;

відомостей про місця запланованих ремонтних і відновлювальних робіт та процесу проведення таких робіт у реальному часі;

відомостей про місця руйнування об'єктів та елементів інфраструктури внаслідок бойових дій, місць потрапляння снарядів;

кількості та якості поставленого, наявного обладнання та технічної спроможності підприємства;

іншої інформації, яка може ідентифікувати об'єкти критичної інфраструктури або створювати уявлення про потенціал об'єкта в енергосистемі України.

Частково була закрита й інформація з боку інших секторів (закладів освіти і охорони здоров'я, кадастру, системи життєзабезпечення та захисту населення). Така ситуація зрозуміла і повністю відповідає особливостям регулювання у воєнний час.

Проте постає питання, як зараз отримати інформацію щодо віднесення того чи іншого об'єкта до об'єктів критичної інфраструктури?

Така інформація частково і досі є публічно доступною (наприклад: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/viznacheniy-perelik-bankiv-scho-ye-obyektami-kritichnoyi-infrastrukturi-v-bankivskiy-sistemi-ukrayini> — щодо переліку об'єктів критичної інфраструктури в банківській системі України). Або можна отримати через письмовий запит до відповідного уповноваженого органу.

Також читайте на порталі [RADNUK.COM.UA](https://radnuk.com.ua):

[Перелік корисних посилань щодо змін до Постанови 169 від 29.06.2022](#)

[Чи змінились закупівлі до 50 тис. грн з 24.06.2022?](#)

[З 29.06.2022 діють оновлені правила здійснення закупівель в умовах воєнного стану: хто, що і за яким договором закуповує?](#)

Зі зразків документів маєте нагоду завантажити [«Таблицю. Різновиди спрощеної закупівлі»](#).